Handleiding gebruik blauwdrukken koolstofcertificaten

Versie: 1.0
Datum: 12-05-2025

1. Inleiding

In de strijd tegen klimaatverandering zijn koolstofcertificaten (ook wel: carbon credits) een belangrijk instrument. Ze bieden organisaties de mogelijkheid om CO_2-reductie of -vastlegging te laten erkennen. Met biobased bouwen kan een partij aantonen dat er minder CO_2 wordt uitgestoten of juist meer wordt opgeslagen. Hiervoor kan een partij koolstofcertificaten ontvangen en deze gebruiken voor klimaatclaims of verkopen aan anderen, zowel binnen als buiten de keten. Hiervoor moeten de koolstofcertificaten zijn uitgegeven door een erkend Register, zoals SNK of Oncra.

Een prominente koper van koolstofcertificaten / carbon credits voor vezelgewassen is het Nationaal Groenfonds, in opdracht van het ministerie LVVN. Het Nationaal Groenfonds koopt enkel credits die zijn gecertificeerd volgens het methodedocument "Langdurige koolstofopslag via biobased bouwmaterialen", geschreven in opdracht van het ministerie LVVN. Deze methode moet gehanteerd worden.

Het aanvragen van koolstofcertificaten via deze methode vereist documentatie, het opstellen van een goedgekeurd projectplan en het onderbouwen van claims met betrouwbare data via een Life Cycle Assessment (LCA). Deze handleiding helpt aanvragers bij dat traject. Met behulp van vooraf opgestelde blauwdrukken, die al grotendeels voldoen aan de eisen van de koolstofmarkten, vereenvoudigt Building Balance het proces. Zo kunnen meer partijen sneller en efficiënter bijdragen aan een duurzame toekomst.

2. Hoe werkt het aanvragen van koolstofcertificaten?

Voor het verkrijgen van koolstofcertificaten moeten er eerst een aantal stappen doorlopen worden. Deze staan hieronder kort beschreven.

2.1 Definitie van het project

Koolstofcertificaten (carbon credits) worden gegenereerd door projecten. Een project kan verschillende activiteiten en periodes beslaan. Bijvoorbeeld:

- De oogst en verwerking tot bouwmateriaal van een specifiek vezelgewas van een specifiek areaal, in een specifieke periode (bijvoorbeeld één teeltseizoen).
- De verwerking van meerdere vezelgewassen tot een biobased bouwmateriaal gedurende een langere periode (bijvoorbeeld vijf jaar).
- De verwerking van vezelgewassen tot meerdere biobased bouwmaterialen gedurende een langere periode.
- Etc.

De vuistregel is: hoe groter het project, hoe efficiënter de certificering. De kosten en lasten van certificering zijn nauwelijks hoger voor grote projecten dan voor kleine projecten. Het is daarom aan te raden om het project te beschouwen als de totale jaarlijkse verwerking van vezelgewassen tot bouwmaterialen door een verwerker, gedurende een aantal jaar. Voor dat project kan de verwerker een projectplan opstellen.

2.2 Registratie van het project
Voordat het project start, meldt de projecteigenaar het project aan bij SNK of ONCRA voor opname in het register, middels een van de registratieformulieren hieronder:

SNK: SNK registratieformulier
ONCRA: ONCRA registratieformulier

Ook andere certificeerders zijn mogelijk, zoals Proba. Hiervan is alleen niet bekend of ze het methodedocument hanteren dat het Nationaal Groenfonds vereist. Aanmelden bij Proba kan via: PROBA registratieformulier.

Aan de registratie van het project zijn kosten verbonden. Die verschillen per Register.

2.2 Opstellen, indienen en goedkeuren projectplan
Om gecertificeerde carbon credits te krijgen, moet je een projectplan opstellen dat voldoet aan de eisen uit het methodedocument. Dit projectplan kan worden gebaseerd op de beschikbare blauwdrukken en vervolgens worden ingediend bij het desbetreffende Register. Een onafhankelijke deskundige beoordeelt en valideert het plan. Na een positieve validatie kan worden gestart met de uitvoering van het project. Onderstaand zijn de e-mailadressen opgenomen van de organisaties waarnaar de projectplannen kunnen worden verzonden.

SNK: secretariaat@nationaleCO2markt.nl
Oncra: oncra@climatecleanup.org
Proba: hello@proba.earth

Het Register bepaalt of het projectplan voldoet aan de eisen. Deze stap heet **validatie**. Aan de validatie van het projectplan zijn kosten verbonden. Die verschillen per Register.

2.3 Monitoring
Tijdens de uitvoering van het project moeten projectpartijen de koolstofvastlegging monitoren. Dit gaat aan de hand van bewijslast die aantoont hoeveel ton van het betreffende biobased gewas richting de bouw gaat. In de blauwdrukken wordt er vanuit gegaan dat dit bewezen wordt door leveringsovereenkomsten of facturen van de levering van biobased bouwmaterialen. Ook de oogst moet worden bijgehouden. Een onafhankelijke partij verifieert vervolgens of de resultaten overeenkomen met het gevalideerde plan. Dit bepaalt uiteindelijk het aantal uit te geven certificaten.

2.4 Verificatie
De uitvoering en monitoring van het project levert data op. Deze data moet gecontroleerd worden door een onafhankelijk bureau. Deze stap heet **verificatie**. Dit gebeurt pas achteraf. Veel kopers, waaronder het Nationaal Groenfonds, eisen dat de carbon credits die ze kopen, geverifieerd zijn of worden. Neem contact op met je Register voor een lijst van organisaties die de verificatie kunnen uitvoeren en voor de kosten hiervan.

3. Hoe helpen de blauwdrukken?
De blauwdrukken vormen een vooraf opgesteld projectplan dat het voor partijen eenvoudiger moet maken om het hierboven beschreven proces voor het aanvragen van koolstofcertificaten te doorlopen. In de blauwdrukken is reeds rekening gehouden met de geldende regels van het methodedocument, en waar mogelijk zijn gegevens en berekeningen al ingevuld. Zo zijn onder andere de berekeningen voor het bepalen van het aantal carbon credits al uitgevoerd.

De blauwdrukken bestaan uit drie hoofdstukken:
1. Projectinformatie
2. Kwaliteitseisen en berekening van koolstofopslag
3. Monitoring

In elke blauwdruk wordt de berekening van koolstofopslag gemaakt aan de hand van een levenscyclusanalyse (Life Cycle Assessment, LCA). Die is gekoppeld aan een specifiek bouwmateriaal, gemaakt van een specifiek vezelgewas. Bijvoorbeeld inblaasisolatie van tarwestro, of blokken kalkhennep van hennepvezels. Dit noemen we **blauwdrukken voor specifieke gewas-productcombinaties**.

Om de productspecifieke blauwdrukken af te maken tot compleet projectplan, hoef je enkel nog hoofdstuk 1 aan te vullen. De andere hoofdstukken kun je doorlezen. Je moet de volgende informatie aanvullen (in het document geel gemarkeerd):
- Procesbeschrijving van het project
- Ketenbeschrijving en betrokken organisaties
- Projectlocaties en periode van project

Deze blauwdruk wordt geleverd met de bijbehorende Life Cycle Assessment (LCA), waarin informatie over de koolstofopslag en uitstoot van een bouwmateriaal bewezen is.

Als het specifieke bouwmateriaal dat gemaakt wordt van jouw vezels er niet bij staat, kun je de **generieke blauwdruk** gebruiken. Dan moet je die aanvullen met een eigen LCA en hoofdstuk 2 ook invullen. In principe blijft hoofdstuk 3 hetzelfde, tenzij je aanpassingen wilt maken.

4. Wat is een LCA en waarvoor dient het?
Een Life Cycle Assessment (LCA), is een methodologie voor het beoordelen van de milieueffecten die samenhangen met alle fasen van de levenscyclus van een product, proces of dienst. Op basis van deze analyse kan worden vastgesteld hoeveel CO_2 wordt opgeslagen en uitgestoten gedurende het productieproces. Deze gegevens zijn essentieel om te bepalen op hoeveel koolstofcertificaten een partij recht heeft. Binnen dit kader wordt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën LCA's, die verschillen in de mate van detail en specificiteit van de gebruikte data. De Nationale Milieudatabase (NMD) omschrijft deze categorieën als volgt:

Categorie 1
Merkgebonden data van fabrikanten en leveranciers (getoetst door een onafhankelijke, gekwalificeerde derde partij).

Categorie 2
Merkongebonden data van groepen fabrikanten en/of toeleveranciers en branches (getoetst door een onafhankelijke, gekwalificeerde derde partij).

Categorie 3
Merkongebonden data van Stichting NMD. Deze data wordt gebruikt als er geen categorie 1 of 2 data beschikbaar is. Omdat dit generieke data is en daardoor minder nauwkeurig is en deze data daarnaast niet getoetst is, krijgen deze milieuverklaringen 30% toeslag.

Een LCA in categorie 1 kan gunstig uitpakken wanneer deze leidt tot betere milieuprestaties, bijvoorbeeld een lagere uitstoot tijdens de productie. Indien een bedrijf geen product-specifieke LCA (categorie 1) heeft laten uitvoeren, kan er gebruik worden gemaakt van generieke data uit categorie 2-kaarten.

5. Welke blauwdruk moet ik kiezen?
Voor verschillende gewassen zijn blauwdrukken opgesteld, die te vinden zijn in de onderstaande tabel. Een partij die koolstofcertificaten wil aanvragen, kan in principe gebruikmaken van de blauwdruk die past bij het bijbehorende ketenproces. Daarbij zijn er drie opties:

1. *Keuze voor een product met een LCA van categorie 1*
   Dit biedt nauwkeurigere data en mogelijk gunstigere resultaten, maar is merkgebonden. De aanvrager moet in dit geval samenwerken met de betreffende producent binnen de keten.

2. *Keuze voor een product met een LCA van categorie 2*
   Deze optie is minder specifiek en niet gekoppeld aan één producent. De aanvrager is hierdoor onafhankelijk van de keten, maar kan alleen certificaten aanvragen voor de specifieke gewas-productcombinatie zoals opgenomen in de blauwdruk.

3. *Keuze voor de generieke blauwdruk*
   Wanneer er nog geen blauwdruk is gemaakt voor de specifieke gewas-productcombinatie waarmee een partij koolstofcetificaten wil genereren, dan kan er gebruik worden gemaakt van een generieke blauwdruk. Dan moet de partij deze zelf aanvullen met data uit een LCA voor zijn/haar product. Contacteer Building Balance om een blauwdruk te laten maken voor jouw gewas-productcombinatie.

Gewas-product	**Categorie**	**Eigenaar LCA**
Inblaasstro	Categorie 2	Building Balance
Inblaasstro	Categorie 1	Verhoeven
Inblaasmiscanthus	Categorie 2	Building Balance
Wilgen zinkstukken	Categorie 1	Van Aalsburg
Wilgen oeverbeschoeiing	Categorie 1	Van Aalsburg